

➤ TURIZEM

bolj robustne zgradbe, krajših okončin, s čokatim telesom, okroglo lobanjo in širokim obrazom.

Neandertalci so bili na zelo visoki stopnji razvoja, sposobni so bili izdelovati prefinjeno orodje, skrbeti za bolne, pokopavati svoje mrtve, poznali so nekakšen jezik in obstajajo znaki religioznosti.

Za krapinskega pračloveka, čeprav je pripadal neandertalski vrsti, ne moremo trditi, da je živel enako, torej da je imel isto kulturo življenja kot drugi pripadniki te vrste, ki so naselili druge dele sveta. Glede na številne kosti pračloveka, najdene

raztresene po jami z živalskimi kostmi, se domneva, da pokojnika niso pokopali in poznali religioznosti. Sklepamo lahko, da so bili preprosta bitja, ki so smrt bližnjega identificirali s smrtjo katerekoli živali. Znanstveniki se še vedno ostro prerekajo o tem, kako je krapinski pračlovek izginil. Nekateri podpirajo teorijo, da je bil kanibal, vendar je glavni argument nasprotnikov te teorije visoka stopnja človeških odnosov, dosežena v skupnosti, in skrb za člane te skupnosti.

Najbolje ohranjena lobanja je lobanja C, ki jo najdemo v številnih učbenikih po

vsem svetu. Dragutin Gorjanović-Kramberger je bil prvi, ki je uporabil rentgenske žarke za preučevanje fosilnih ostančkov kosti. Starost krapinskih najdb je ocenjena na približno 130.000 let.

V muzeju so predstavljeni nastanek človeštva in znana dejstva o krapinskem neandertalcu. Za nami je nepozaben izlet, ki smo ga končali z odličnim kosilom v Penzionu Kračun v Ločah pri Poljčanah.

 Tončka Jeraj

➤ DOBRO JE VEDETI

Žabja svatba v novih mlakah

Med Bistro in Podkrajem vzpostavljamo mrežo 50 mlak.

Veliki pupek je ena od ciljnih vrst projekta LIFE AMPHICON.

Dvoživke so med najbolj ogroženimi vretenčarji tako v Sloveniji kot drugod po Evropi. Konec leta 2019 se je s ciljem ohranjanja žab in drugih dvoživk ter obnove njihovih življenjskih okolij začel mednarodni projekt LIFE AMPHICON, v katerem sodeluje tudi Krajinski park Ljubljansko barje. V okviru projektnih aktivnostmi smo na območju med Bistro in Podkrajem odkupili 15 ha zemljišč, na njih pa v zadnjih dneh oktobra začeli izkopavati mrežo 50 mlak. Izboljšanje vodnih habitatov je namreč eden ključnih ukrepov za ohranjanje dvoživk.

Voda iz jarkov, ki so danes osrednji življenjski prostor številnih vodnih organizmov, hitro odteče. To vodi v pro-

pad številnih organizmov, tudi mrestov in paglavcev. Pomanjkanje vode je še posebej problematično pri vrstah, ki za razvoj v vodi potrebujejo več časa (npr. veliki pupek) ali ta poteka v toplejšem delu leta (npr. pri hribskem urhu). Dolga, suha in vroča poletja so zaradi globalnih klimatskih sprememb vse pogostejša, razvojni krog takšnih vrst pa se vse pogosteje konča neuspešno.

Pomagamo jim lahko z vzpostavitvijo mreže mlak, ki morajo biti dovolj velike, da poleti ne presahnejo. Njihove brežine morajo biti položne, da jih bodo lahko živali (odrasle dvoživke in druge) varno zapustile. Obrežno in vodno rastlinje, ki jih bo sčasoma

obraslo, pa bo nudilo primerna mesta za odlaganje mrestov ter zatočišče pred plenilci.

Nove mlake bomo v večini primerov izkopali ob robovih zemljišč, preostanek površine pa namenili obnovi kopenskih življenjskih prostorov. Večina dvoživk namreč večji del leta preživi na kopnem, kjer se prehranjujejo, prezimujejo, kopno pa uporabljajo tudi za selitve. Pri tem pogosto uporabljajo mokrotne travnike. Nekatera zaraščena zemljišča v okolici Podkrajja bomo zato v zimskem času očistili lesne zarasti in invazivnih tujerodnih vrst, spomladi pa zasejali s travno mešanico. Posadili bomo tudi več kot 2 kilometra novih mejic.

Ukrepe za obnovo življenj-

skih prostorov bo dopolnila izgradnja cestnih podhodov in trajnih usmerjevalnih ograj, ki bodo prispevali k zmanjšanju smrtnosti dvoživk na cestah. S tem bomo uredili črne točke pri Podkrajju na Pakem v Bistri. Izvedbo ukrepov na cestah vodi Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo. Varni prehodi za žabe in druge dvoživke čez cesto pomenijo tudi večjo varnost za voznike.

Ljubljansko barje
KRAJINSKI PARK

 Jasna Tarman,
JZ Krajinski park
Ljubljansko barje